Školský vzdelávací program

International Baccalaureate- Diploma Programme

(Gymnázium 4. a 5. ročník)

Slovenský jazyk a literatúra (Higher level-HL, Standard level – SL)

Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra (HL, SL)
Časový rozsah výučby	I.DP (gymnázium 4.roč) II.DP (gymnázium 5.roč.) HL: 5 hod.týždenne/360 hod. SL: 3 hod.týždenne/225 hod.
Názov školy	Spojená škola Pankúchova 6, Bratislava 5, 851 04
Názov ŠkVP	IB Diploma Programme
Kód a názov študijného odboru	7902J74 - gymnázium - bilingválne štúdium
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika učebného predmetu Slovenský jazyk a literatúra v programe IB Diploma Programme (DP)

Štúdium jazyka a literatúry v programe Diploma Programme

Všetky predmety skupiny Štúdiá jazyka a literatúry vrátane Slovenského jazyka a literatúry sú určené pre študentov s rôznorodým jazykovým a kultúrnym zázemím, ktorí majú skúsenosť s používaním vyučovacieho jazyka predmetu v akademickom prostredí. Zameranie štúdia sa v jednotlivých predmetoch líši v závislosti od ich špecifických charakteristík.

Jazykový profil študentov navštevujúcich tieto predmety môže byť rôzny, no predpokladá sa, že ich receptívne, produktívne a interaktívne jazykové zručnosti sú na dobrej úrovni a že ich štúdium v rámci predmetu ďalej upevní a rozvinie. Od študentov sa očakáva rozvoj jazykovej kompetencie, plynulosti prejavu a rozsahu jazykových prostriedkov, pričom osobitný dôraz sa kladie na osvojovanie slovnej zásoby potrebnej na analýzu textov. Zároveň si prehĺbia porozumenie širokej škále konceptov skúmaných prostredníctvom literárnych aj neliterárnych textov, aby ich dokázali interpretovať, analyzovať, hodnotiť a následne svoje poznanie komunikovať prostredníctvom jasne štruktúrovaných a rozpracovaných výstupov.

Každý z troch predmetov skupiny Štúdiá jazyka a literatúry má svoju vlastnú identitu a je navrhnutý tak, aby podporoval budúce akademické štúdium alebo profesijné smerovanie študentov rozvíjaním sociálnej, estetickej a kultúrnej gramotnosti, ako aj jazykových a komunikačných kompetencií. Učebné osnovy a požiadavky na hodnotenie sú pre všetky ponúkané jazyky identické. Výučba aj hodnotenie konkrétneho predmetu sa uskutočňujú v príslušnom jazyku.

Všetky tri predmety skúmajú prvky jazyka, literatúry a performancie a zameriavajú sa na:

- vzťahy medzi čitateľmi, autormi a textami,
- rozmanitosť a funkcie textov naprieč geografickým priestorom a historickým časom,
- aspekty intertextuality.

V rámci tohto rámca má každý predmet svoje vlastné špecifické zameranie.

Jazyk je kľúčovým prvkom všetkých troch predmetov, avšak v predmete Language A: Language and Literature je chápaný širšie. Predmety Language A: Literature a Literature and Performance sa sústreďujú výlučne na literárne texty, zatiaľ čo Language A: Language and Literature skúma literárne aj neliterárne texty. Performancia je explicitnou súčasťou predmetu Literature and Performance, avšak tvorba študentov a performatívny charakter tvorby, analýzy a interpretácie textov sú prítomné vo všetkých troch predmetoch.

Štúdium literárnych, neliterárnych, vizuálnych a performatívnych textov umožňuje pochopiť, ako sa význam vytvára v rámci systémov presvedčení a hodnôt a ako sa vyjednáva medzi rôznymi perspektívami jednotlivých alebo viacerých čitateľov. Kritické premýšľanie o textoch, ako aj reakcia na ne, ich tvorba alebo interpretácia vedú k pochopeniu toho, ako jazyk podporuje alebo spochybňuje spôsoby myslenia a existencie. Štúdium zároveň rozvíja uvedomenie, že všetky texty možno chápať vo vzťahu k ich forme, obsahu, účelu, publiku a kontextom, ako sú sociálne, historické a kultúrne okolnosti.

Poznámka: Očakávania týkajúce sa používania jazyka, úrovne analýzy a kritickej reflexie sú vo všetkých troch predmetoch rovnaké.

Všetky tri predmety zdôrazňujú význam performancie a povzbudzujú učiteľov aj študentov, aby skúmali rôzne spôsoby, akými možno literárne texty interpretovať prostredníctvom performancie. Študenti tak skúmajú dramatický charakter literárnych textov rôznych foriem,

spôsoby, akými autori využívajú hlas, reč, zvuk a dramatickú štruktúru. Vyučovacie a učebné aktivity môžu zahŕňať sledovanie živých alebo nahraných interpretácií textov, ich adaptácií, ako aj využívanie performatívnych prístupov vo vyučovaní.

Príklady uplatnenia dramatizácie pri literárnych formách iných než dráma zahŕňajú skúmanie:

- performatívnej povahy rozprávania a dialógu v románe a hlasov či lyrických subjektov v poézii,
- využívania rytmu a zvuku v rôznych textoch, osobitne v poézii,
- vzťahov medzi písanou a hovorenou formou literatúry, medzi dramatickým textom a inscenovanou hrou, medzi poéziou a hudbou či medzi fikciou a rozprávačstvom,
- vzťahu medzi písanými textami a ich dramatickými adaptáciami a transformáciami (napríklad pri adaptácii rozprávačských textov do filmu, televízie alebo divadla či pri verejných čítaniach poézie a prózy).
- Na splnenie požiadaviek programu IB Diploma Programme (DP) musia študenti absolvovať jeden z troch predmetov skupiny Štúdiá jazyka a literatúry. Na získanie dvojjazyčného diplomu môžu študovať dva predmety z tejto skupiny, pričom každý musí byť vyučovaný v inom jazyku.
- Predmety Language A: Literature a Language A: Language and Literature sa ponúkajú na úrovni Standard Level (SL) aj Higher Level (HL). Predmet Literature and Performance, ktorý je interdisciplinárnym predmetom prepájajúcim štúdium jazyka a literatúry s umením, je dostupný iba na úrovni SL.

Language A: Literature

- Študenti sa zameriavajú výlučne na literárne texty a využívajú rôzne prístupy literárnej kritiky. Skúmajú podstatu literatúry, estetickú funkciu literárneho jazyka a textovosti, ako aj vzťah medzi literatúrou a svetom okolo nás.
- V programe IB DP sa predmet vyučuje na dvoch úrovniach náročnosti:

Standard Level (SL)/ Štandardná úroveň

Higher Level (HL)/ Vyššia úroveň

Model pre Jazyk A: literatúra je rovnaký na úrovni SL a HL, ale medzi úrovňami existujú významné kvantitatívne a kvalitatívne rozdiely.
Študenti SL musia preštudovať 9 diel, zatiaľ čo študenti HL musia preštudovať 13.
V prvej skúške sú študentom SL aj HL predložené dva doteraz nevidené literárne úryvky alebo texty z rôznych literárnych foriem, ku každému priložená usmerňujúca otázka. Študenti SL musia napísať riadenú analýzu jedného z nich, zatiaľ čo študenti HL musia napísať riadené analýzy oboch literárnych úryvkov alebo textov. Okrem toho budú mať študenti HL štvrtú hodnotiacu zložku, esej vyššej úrovne (HL), písomnú semestrálnu úlohu, ktorá vyžaduje, aby študenti preskúmali oblasť výskumu vo vzťahu k študovanému literárnemu dielu. Výsledkom je esej v rozsahu 1 200 – 1 500 slov, v ktorej sa od študentov HL očakáva, že preukážu hlbšie pochopenie pod

Konceptuálne chápanie v kurzoch štúdia jazyka a literatúry

Koncepty sú v štúdiu kurzov jazyka a literatúry nevyhnutné, pretože pomáhajú organizovať a usmerňovať štúdium diel v troch oblastiach skúmania. Koncepty interagujú s týmito tromi oblasťami skúmania mnohými spôsobmi a prispievajú k pocitu kontinuity pri prechode z jednej oblasti do ďalšej. Taktiež uľahčujú proces vytvárania súvislostí medzi textami, čím študentom uľahčujú identifikáciu rôznych spôsobov, akými sa diela, ktoré študujú, navzájom vzťahujú. Hoci nie sú explicitne hodnotené v žiadnej zložke, koncepty tvoria základnú súčasť študentovho výskumu a preto by mali byť zahrnuté do diskusie o každom zo študovaných diel. Sedem konceptov, ktoré štruktúrujú výučbu a učenie sa týchto kurzov, bolo vybraných kvôli ústrednému postaveniu, ktoré zaujímajú v štúdiu jazyka aj literatúry. Dôraz kladú na aspekty lingvistického a literárneho štúdia, ktoré boli stredobodom pozornosti a skúmania. Poskytujú sa stručné vysvetlenia siedmich konceptov a to IDENTITA, KULTÚRA, KREATIVITA, KOMUNIKÁCIA, PERSPEKTÍVA, TRANSFORMÁCIA, REPREZENTÁCIA.

Ciele učebného predmetu Slovenský jazyk a literatúra v programe IB Diploma Programme (DP)

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je v maximálne možnej miere prispieť k splneniu všeobecných cieľov vzdelávania a k osvojeniu si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva. Hlavný cieľ vyučovania predmetu obsahuje tri komponenty: komunikatívny, kognitívny a formatívny. Smerujú k zabezpečeniu tých kľúčových kompetencií, ktoré sú sledované všetkými učebnými predmetmi a ktoré sa realizujú v každom učebnom predmete podľa jeho špecifík.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je predovšetkým formovanie a rozvoj tvorivých schopností žiakov.

Vyučovací proces smeruje k tomu, aby sa žiaci naučili:

- zaoberať sa rôznymi textami, v rôznych médiách a formách, z rôznych období, štýlov a kultúr
- rozvíjať zručnosti v počúvaní, hovorení, čítaní, písaní, sledovaní, prezentovaní a vystupovaní
- rozvíjať zručnosti v interpretácii, analýze a hodnotení
- rozvíjať citlivosť na formálne a estetické kvality textov a ocenenie toho, ako prispievajú k rôznorodým reakciám a otvárajú viacero významov
- rozvíjať pochopenie vzťahov medzi textami a rôznymi perspektívami, kultúrnymi kontextami a lokálnymi a globálnymi problémami a ocenenie toho, ako prispievajú k rôznorodým reakciám a otvárajú viacero významov
- rozvíjať pochopenie vzťahov medzi štúdiom jazyka a literatúry a inými disciplínami
- komunikovať a spolupracovať sebavedomým a kreatívnym spôsobom
- pestovať celoživotný záujem o jazyk a literatúru a radosť z nich.
- interpretovať texty hovorené a písané
- samostatne racionálne študovať z odborných kníh a časopisov a iných médií
- odborne citovať, parafrázovať
- viesť si vlastné záznamy
- výrazne a plynule čítať odborný, prípadne umelecký text

- využívať tvorivosť a logicko-myšlienkové postupy, ako sú analýza, syntéza, abstrakcia, analógia, atď.
- vecne a presvedčivo argumentovať, obhájiť svoj názor a kriticky hodnotiť
- vo svojich prejavoch vhodne uplatňovať logickú nadväznosť a komunikatívnu funkčnosť slov a viet, gramatickú správnosť, spisovnosť
- ovládať a používať odbornú jazykovú terminológiu
- vyjadrovať sa vhodne, výstižne, kultivovane, gramaticky správne v hovorenej i písanej forme
- v hovorených prejavoch uplatňovať výraznú artikuláciu, spisovnú výslovnosť, dodržiavať zásady rétoriky
- tvoriť rozličné druhy textov v písomnej a ústnej forme v súlade s funkčnými jazykovými štýlmi
- poznatky nadobudnuté pri vyučovaní slovenského jazyka aplikovať v ostatných učebných predmetoch a naopak
- chápať a používať jazyk ako dôležitý znak národnej aj individuálnej kultúry
- získať schopnosť medziľudského porozumenia a prirodzenej komunikácie
- osvojiť si schopnosť vcítiť sa do vnútorného života iných, chápať ich potreby, myslenie, cítenie, konanie
- zbavovať sa predsudkov, osvojiť si schopnosť preklenúť prirodzené a kultúrne odlišnosti jednotlivcov a celých sociálnych skupín
- vytvoriť si individuálny hodnotový systém, naučiť sa kriticky hodnotiť javy okolo seba a argumentmi obhájiť svoje stanovisko
- rozvíjať svoju schopnosť tvorivo interpretovať osvojené myšlienky a produkovať vlastné
- vedieť akceptovať a hodnotiť ľudí, javy a udalosti okolo seba
- využívať získané poznatky, premieňať ich na projekty
- osvojiť si základné literárnovedné pojmy a na výbere najvýznamnejších slovenských autorov a literárnych diel sa oboznámi s chronologickým modelom vývinu umenia a literatúry aj v zahraničí
- naučiť sa čítať umelecké literárne dielo s kritickým odstupom, nadhľadom; analyzovať a emocionálne prežívať text
- uvedomiť si štylistickú a kompozičnú organizáciu textu
- osvojiť si metódy analýzy a interpretácie básnických, prozaických a dramatických diel

Profil absolventa predmetu

Absolvent predmetu Slovenský jazyk a literatúra v programe IB Diploma Programme disponuje komplexnými literárnymi vedomosťami, praktickými analytickými zručnosťami, schopnosťou kriticky vyhodnocovať literárne aj faktografické texty a aplikovať získané poznatky pri analýze a interpretácii textov a zároveň problémov súčasného sveta, ktoré literatúra odráža, v súlade s hodnotami IB Learner Profile/ Profil študenta.

Pre predmet Slovenský jazyk a literatúra SL/HL je v programe IB DP určených približne:

- SL 225/ HL 270 hodín obsahového kurikula

A. Čitatelia, spisovatelia a texty 75 SI /90 HI

1. Prečo a ako študujeme literatúru?

1.1 Ako nás rôznymi spôsobmi ovplyvňujú literárne texty?

1.2 Ako sa líši používanie jazyka medzi literárnymi formami?

1.3 Ako ovplyvňuje štruktúra alebo štýl literárneho textu jeho význam?

1.4 Ako literárne texty ponúkajú pohľady a výzvy?

1.5 Akými spôsobmi sa význam vytvára, vyjednáva, vyjadruje a interpretuje?

1.6 Analýza a interpretácia prozaického textu - argumentácia a postupy logického myslenia, analýza a interpretácia, spoločné a rozdielne znaky textov.

1.7 Kontext, interpretácia textu, hybridizácia jazykových štýlov, postupov a útvarov

2. Práca s textami:

2.1 Text 1 Próza 20.st. (HL/SL)

2.2 Text 2 Próza 20.st. (HL/SL)

2.3 Text 3 Próza 20.st (HL/SL)

2.4 Text 4 Próza 20.st (HL)

B. Čas a priestor 75 SI /90 HI

1. Aký dôležitý je kultúrny a historický kontext pre produkciu a recepciu literárneho textu?

1.1 Ako pristupujeme k literárnym textom z rôznych čias a kultúr k našim vlastným?

1.2 Do akej miery ponúkajú literárne texty pohľad na inú kultúru?

1.3 Ako sa mení význam a vplyv literárneho textu v čase?

1.4 Ako literárne texty odrážajú, reprezentujú alebo tvoria súčasť kultúrnych praktík?

1.5 Ako jazyk predstavuje sociálne rozdiely a identity?

1.6 Analýza a interpretácia básnického textu - argumentácia a postupy logického myslenia, analýza a interpretácia, spoločné a rozdielne znaky textov.

1.7 Kontext, interpretácia textu, hybridizácia jazykových štýlov, postupov a útvarov

2. Práca s textami:

2.1 Text 1 Poézia 20.st. (HL/SL)

2.2 Text 2 Próza 20.st. (HL/SL)

2.3 Text 3 Próza 20.st (HL/SL)

2.4 Text 4 Próza 21.st (HL)

C. Intertextualita – prepájanie textov 75 SI/ 90 HI

1. Ako sa konvencie a referenčné systémy časom vyvíjajú?

1.1 Ako sa literárne texty pridržiavajú alebo odchyľujú od konvencií spojených s literárnymi formami?

1.2 Ako môžu rôzne literárne texty zdieľať podobné body?

1.3 Nakoľko platí pojem klasický literárny text?

1.4 Ako môžu literárne texty ponúkať viaceré pohľady na jeden problém, oblasť alebo tému?

1.5 Akým spôsobom môže byť porovnávanie a interpretácia transformatívne?

2. Práca s textami:

2.1 Text 1 Poézia 19.st. (HL/SL)

2.2 Text 2 Próza 19.st. (HL/SL)

2.3 Text 3 Próza 21.st (HL/SL)

2.4 Text 4 Próza 20.st (HL)

2.5 Text 5 Próza 20.st (HL)

Obsahová a výkonová časť vzdelávacieho štandardu zo slovenského jazyka a lietraúry pre DP program (4 roč.a 5.roč. Gymnázia)

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
A. Čitatelia, spisovatelia a texty		
1. Prečo a ako študujeme literatúru?	1.1 Ako nás rôznymi spôsobmi ovplyvňujú literárne texty? 1.2 Ako sa líši používanie jazyka medzi literárnymi formami? 1.3 Ako ovplyvňuje štruktúra alebo štýl literárneho textu jeho význam? 1.4 Ako literárne texty ponúkajú pohľady a výzvy? 1.5 Akými spôsobmi sa význam vytvára, vyjednáva, vyjadruje a interpretuje? 1.6 Analýza a interpretácia prozaického textu - argumentácia a postupy logického myslenia, analýza a interpretácia, spoločné a rozdielne znaky textov. 1.7 Kontext, interpretácia textu, hybridizácia jazykových štýlov, postupov a útvarov. Spoločné a rozdielne znaky textov. Kontext Analýza textu Interpretácia textu Hybridizácia jazykových štýlov, slohových postupov a útvarov Nadvetná syntax /názov, odsek, kapitola, úvod, jadro, záver/.Titulok, súdržnosť textu. Próza. Novela. Poviedka. Román. Komunikačný reťazec. Autor, spisovateľ. Čitateľ, divák, poslucháč. Aktuálna skutočnosť – literárna fikcia.	Žiak vie: • Poznať, pochopiť a interpretovať širokú škálu textov, diel a/alebo predstavení a ich významy a dôsledky • Poznať, pochopiť a interpretovať kontexty, v ktorých sú texty písané a/alebo prijímané • Poznať, pochopiť a interpretovať prvky literárneho, štylistického, rétorického, vizuálneho a/alebo performatívneho remesla • Poznať, pochopiť a interpretovať vlastnosti konkrétnych textových typov a literárnych foriem. • Analyzovať a hodnotiť spôsoby, akými používanie jazyka vytvára význam • Analyzovať a hodnotiť použitie a účinky literárnych, štylistických, rétorických, vizuálnych alebo divadelných techník • Komunikovať myšlienky jasným, logickým a presvedčivým spôsobom • vie vytvoriť názov textu a následne text rozčleniť. • Vie vytvoriť štruktúrovaný a kompozične ucelený text, v ktorom uplatní logické, časové a príčinné súvislosti a požiadavky slovosledu. • Žiak dokáže hodnotiť rôzne texty, súvislé i nesúvislé, z hľadiska obsahu, formy, jazykových prostriedkov, útvaru, štýlu. Vie transformovať text z jedného žánru do druhého. • Je schopný interpretovať text a integrovať nové informácie aj s využitím kontextu s predchádzajúcimi poznatkami • Dokáže vysvetliť pojem hybridizácia a vo vlastných jazykových prejavoch vie zdôvodniť jej použitie. • Dokáže vytvoriť vhodný slohový útvar

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
		v súlade s cieľom komunikácie. ● Dokáže plynulo, výrazne a so správnou výslovnosťou prečítať literárny text. ● Vie reprodukovať definíciu štandardizovaných pojmov a vysvetliť ju. Vie porovnať príbuzné pojmy. ● Vie určiť žáner neznámeho diela a uviesť charakteristické žánrové znaky tohto diela. ● Dokáže vytvoriť klasifikáciu krátkych epických prozaických útvarov. Dokáže odlíšiť pásmo rozprávača a pásmo postáv. Chápe funkciu rozprávača, dokáže určiť typ rozprávača. Vie vysvetliť podstatu vnútorného monológu. Dokáže odlíšiť dejový a významový plán diela, objaviť pointu diela. ● Vie odlíšiť hlavné myšlienky od vedľajších, podstatné informácie od nepodstatných. ● Žiak vie vlastnými slovami vyjadriť pocity, problémy mladej generácie v diele, porovnať s dnešnou generáciou. ● Vie analyzovať text, utvoriť osnovu. ● Žiak vie vysvetliť vzťahy medzi pojmami v komunikačnom reťazci, chápe funkciu literárneho diela.
2. Práca s textami: Text 1 Próza 20.st. (HL/SL) Text 2 Próza 20.st. (HL/SL) Text 3 Próza 20.st (HL/SL) Text 4 Próza 20.st (HL) ● Čítanie s porozumením, diskusia, charakteristika diela, postavy, motívy ● Analýza a interpretácia diela	Štruktúra epického diela. Dej, príbeh. Autorská štylizácia reality. Kompozícia literárneho diela./chronologický, reťazovitý, retrospektívny postup/ Vonkajšia kompozícia lit. diela /nadpis, odsek, kapitola, diel, strofa, spev, verš, výstup, dejstvo/ Členenie epického textu. Pásmo rozprávača, pásmo postáv. Pásmo postáv /replika, monológ, dialóg, vnútorný monológ/. Nespoľahlivosť v rozprávaní /nespoľahlivý rozprávač/. Hĺbkové členenie literárneho diela /dejový plán literárneho diela, významový plán literárneho diela – pointa, motív, téma, hlavná myšlienka/ Analýza literárneho textu • identifikovať žáner, kompozíciu, tému, motívy • vysvetliť význam názvu a biblického odkazu • interpretovať konflikt a jeho filozofický rozmer Charakteristika postáv • porovnať morálne postoje postáv, vysvetliť ich konanie v hraničnej situácii Znaky existencializmu • uzavretý priestor, úzkosť, sloboda voľby, vina, zodpovednosť	Žiak vie: ● Vie reprodukovať definíciu štandardizovaných pojmov a vysvetliť ju. ● Vie porovnať príbuzné štandardizované pojmy ● Vie v známom aj neznámom epickom diel určiť kompozičný postup. ● Dokáže rozlíšiť pásmo rozprávača a pásmo postáv i obe formy priamej reči, vie ich obsahovo, formálne i pravopisne vymedziť, pozná pojem vševediaci a priamy rozprávač a dokáže ich identifikovať v texte. ● Chápe funkciu rozprávača. dokáže určiť typ postavy v epickom a dramatickom diele. ● Žiak pozná zaradenie diela do slovenskej povojnovej drámy. ● Žiak charakterizuje spoločenský a historický kontext (obdobie SNP, totalita, vojnové represie). ● Žiak vysvetlí existencialistické prvky v diele. ● Žiak určí, že ide o drámu s prvkami psychologickej a existencialistickej hry.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
	Kontext autorovej tvorby • zaradenie medzi povojnových dramatikov • prepojenie s ďalšími dielami Eticko-filozofická rovina • otázka ľudskej dôstojnosti a morálky	• Žiak vie opísať kompozíciu (dve dejstvá, jednota času a miesta, uzavretý priestor). • Žiak vysvetlí funkciu stiesneného priestoru a jeho vplyv na konanie postáv. • Žiak vie pomenovať hlavnú tému: správanie človeka v hraničnej situácii. • Žiak identifikuje kľúčové motívy: vina, zodpovednosť, zrada, ľudská dôstojnosť, pud sebazáchovy. • Žiak vysvetlí biblický motív zapretia (odkaz na Petrovo zapretie Krista). • Žiak interpretuje morálne a etické otázky diela. • Žiak vie charakterizovať hlavné postavy a ich správanie v krízovej situácii. • Žiak rozlíši typy postáv (obetavý, sebecký, cynický, morálne pevný, kolaborant). • Žiak vie vysvetliť symbolickú funkciu postáv (napr. Uhrík – morálny pád, Ondrej – obeta, Tomko – integrita). • Žiak identifikuje dialóg ako dominantný výrazový prostriedok. • Žiak vie vysvetliť funkciu konfliktu, napätia a dramatickej skratky. • Žiak rozpozná symboliku názvu a jej význam pre interpretáciu. • Žiak vie interpretovať posolstvo diela: človek sa odhaľuje v hraničnej situácii. • Žiak dokáže porovnať dielo s inými dramatickými textami s podobnou tematikou (napr. existencializmus, vojnová dráma). • Žiak vie formulovať vlastný hodnotiaci úsudok o morálnych dilemách postáv.
Tematický celok	**Obsahový štandard**	**Výkonový štandard**
B. Čas a priestor		
1. Aký dôležitý je kultúrny a historický kontext pre produkciu a recepciu literárneho textu?	1.1 Ako pristupujeme k literárnym textom z rôznych čias a kultúr k našim vlastným? 1.2 Do akej miery ponúkajú literárne texty pohľad na inú kultúru? 1.3 Ako sa mení význam a vplyv literárneho textu v čase? 1.4 Ako literárne texty odrážajú, reprezentujú alebo tvoria súčasť kultúrnych praktík? 1.5 Ako jazyk predstavuje sociálne rozdiely a identity? 1.6 Analýza a interpretácia básnického textu - argumentácia a postupy logického myslenia, analýza a interpretácia, spoločné a rozdielne znaky textov. 1.7 Kontext, interpretácia textu, hybridizácia	Žiak vie: • Poznať, pochopiť a interpretovať širokú škálu textov, diel a/alebo predstavení a ich významy a dôsledky • Poznať, pochopiť a interpretovať kontexty, v ktorých sú texty písané a/alebo prijímané • Poznať, pochopiť a interpretovať prvky literárneho, štylistického, rétorického, vizuálneho a/alebo performatívneho remesla • Poznať, pochopiť a interpretovať vlastnosti konkrétnych textových typov a

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
2. Práca s textami: Text 1 Poézia 20.st (HL/SL) Text 2 Próza 20.st. (HL/SL) Text 3 Próza20.st (HL/SL) Text 4 Próza 21.st (HL)	jazykových štýlov, postupov a útvarov. Štruktúra diela. Dej, príbeh. Verš. Systém, verš, rým. Autorská štylizácia reality. Kompozícia literárneho diela./chronologický, reťazovitý, retrospektívny postup/ Vonkajšia kompozícia lit. diela /nadpis, odsek, kapitola, diel, strofa, spev, verš, výstup, dejstvo/ Členenie epického textu. Pásmo rozprávača, pásmo postáv. Pásmo postáv /replika, monológ, dialóg, vnútorný monológ/. Nespoľahlivosť v rozprávaní /nespoľahlivý rozprávač/. Hĺbkovéčlenenie literárneho diela /dejový plán literárneho diela, významový plán literárneho diela – pointa, motív, téma, hlavná myšlienka/. Analýza literárneho textu - identifikovať žáner, kompozíciu, tému, motívy, vysvetliť význam názvu a biblického odkazu, interpretovať konflikt a jeho filozofický rozmer Charakteristika postáv - porovnať morálne postoje postáv, vysvetliť ich konanie Kontext autorovej tvorby, zaradenie do obdobia, prepojenie s ďalšími dielami	literárnych foriem. • Analyzovať a hodnotiť spôsoby, akými používanie jazyka vytvára význam • Analyzovať a hodnotiť použitie a účinky literárnych, štylistických, rétorických, vizuálnych alebo divadelných techník • Komunikovať myšlienky jasným, logickým a presvedčivým spôsobom • vie vytvoriť názov textu a následne text rozčleniť. • Vie vytvoriť štruktúrovaný a kompozične ucelený text, v ktorom uplatní logické, časové a príčinné súvislosti a požiadavky slovosledu. • Žiak dokáže hodnotiť rôzne texty, súvislé i nesúvislé, z hľadiska obsahu, formy, jazykových prostriedkov, útvaru, štýlu. Vie transformovať text z jedného žánru do druhého. • Je schopný interpretovať text a integrovať nové informácie aj s využitím kontextu s predchádzajúcimi poznatkami • Dokáže vysvetliť pojem hybridizácia a vo vlastných jazykových prejavoch vie zdôvodniť jej použitie. • Dokáže vytvoriť vhodný slohový útvar v súlade s cieľom komunikácie. • Dokáže plynulo, výrazne a so správnou výslovnosťou prečítať literárny text. • Vie reprodukovať definíciu štandardizovaných pojmov a vysvetliť ju. Vie porovnať príbuzné pojmy. • Vie určiť žáner neznámeho diela a uviesť charakteristické žánrové znaky tohto diela. • Dokáže vytvoriť klasifikáciu krátkych epických prozaických útvarov. Dokáže odlíšiť pásmo rozprávača a pásmo postáv. Chápe funkciu rozprávača, dokáže určiť typ rozprávača. Vie vysvetliť podstatu vnútorného monológu. Dokáže odlíšiť dejový a významový plán diela, objaviť pointu diela. • Vie odlíšiť hlavné myšlienky od vedľajších, podstatné informácie od nepodstatných. • Žiak vie vlastnými slovami vyjadriť pocity, problémy mladej generácie v diele, porovnať s dnešnou generáciou. • Vie analyzovať text, utvoriť osnovu. • Žiak vie vysvetliť vzťahy medzi pojmami v komunikačnom reťazci, chápe funkciu literárneho diela. • Vie reprodukovať definíciu štandardizovaných pojmov a vysvetliť ju. • Vie porovnať príbuzné štandardizované pojmy • Vie v známom aj neznámom epickom

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
		diel určiť kompozičný postup. ● Dokáže rozlíšiť pásmo rozprávača a pásmo postáv i obe formy priamej reči, vie ich obsahovo, formálne i pravopisne vymedziť, pozná pojem vševediaci a priamy rozprávač a dokáže ich identifikovať v texte. ● Chápe funkciu rozprávača. dokáže určiť typ postavy v epickom a dramatickom diele. ● Žiak vie pomenovať hlavnú tému: správanie človeka v hraničnej situácii. ● Žiak interpretuje morálne a etické otázky diela. ● Žiak vie vysvetliť funkciu konfliktu, napätia ● Žiak vie formulovať vlastný hodnotiaci úsudok o morálnych dilemách postáv.
Tematický celok	**Obsahový štandard**	**Výkonový štandard**
C. Intertextualita – prepájanie textov		
1. Ako sa konvencie a referenčné systémy časom vyvíjajú? 2. Práca s textami: Text 1 Poézia 19.st. (HL/SL) Text 2 Próza 19.st. (HL/SL) Text 3 Próza 21.st (HL/SL) Text 4 Próza 20.st (HL) Text 5 Próza 20.st (HL)	1.1 Ako sa literárne texty pridržiavajú alebo odchyľujú od konvencií spojených s literárnymi formami? 1.2 Ako môžu rôzne literárne texty zdieľať podobné body? 1.3 Nakoľko platí pojem klasický literárny text? 1.4 Ako môžu literárne texty ponúkať viaceré pohľady na jeden problém, oblasť alebo tému? 1.5 Akým spôsobom môže byť porovnávanie a interpretácia transformatívne? Štruktúra epického diela. Dej, príbeh. Autorská štylizácia reality. Kompozícia literárneho diela./chronologický, reťazovitý, retrospektívny postup/ Vonkajšia kompozícia lit. diela /nadpis, odsek, kapitola, diel, strofa, spev, verš, výstup, dejstvo/ Členenie epického textu. Pásmo rozprávača, pásmo postáv. Pásmo postáv /replika, monológ, dialóg, vnútorný monológ/. Nespoľahlivosť v rozprávaní /nespoľahlivý rozprávač/. Hĺbkové členenie literárneho diela /dejový plán literárneho diela, významový plán literárneho diela – pointa, motív, téma, hlavná myšlienka/. Analýza literárneho textu - identifikovať žáner, kompozíciu, tému, motívy, vysvetliť význam názvu, interpretovať konflikt a jeho filozofický rozmer Charakteristika postáv - porovnať morálne postoje postáv, vysvetliť ich konanie. Kontext autorovej tvorby – zaradenie do obdobia, prepojenie s ďalšími dielami.	Žiak vie: ● Poznať, pochopiť a interpretovať širokú škálu textov, diel a/alebo predstavení a ich významy a dôsledky ● Poznať, pochopiť a interpretovať kontexty, v ktorých sú texty písané a/alebo prijímané ● Poznať, pochopiť a interpretovať prvky literárneho, štylistického, rétorického, vizuálneho a/alebo performatívneho remesla ● Poznať, pochopiť a interpretovať vlastnosti konkrétnych textových typov a literárnych foriem. ● Analyzovať a hodnotiť spôsoby, akými používanie jazyka vytvára význam ● Analyzovať a hodnotiť použitie a účinky literárnych, štylistických, rétorických, vizuálnych alebo divadelných techník ● Komunikovať myšlienky jasným, logickým a presvedčivým spôsobom ● vie vytvoriť názov textu a následne text rozčleniť. ● Vie vytvoriť štruktúrovaný a kompozične ucelený text, v ktorom uplatní logické, časové a príčinné súvislosti a požiadavky slovosledu. ● Žiak dokáže hodnotiť rôzne texty, súvislé i nesúvislé, z hľadiska obsahu, formy, jazykových prostriedkov, útvaru, štýlu. Vie transformovať text z jedného žánru do druhého. ● Je schopný interpretovať text a integrovať nové informácie aj s využitím kontextu s predchádzajúcimi poznatkami

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
		• Dokáže vysvetliť pojem hybridizácia a vo vlastných jazykových prejavoch vie zdôvodniť jej použitie. • Dokáže vytvoriť vhodný slohový útvar v súlade s cieľom komunikácie. • Dokáže plynulo, výrazne a so správnou výslovnosťou prečítať literárny text. • Vie reprodukovať definíciu štandardizovaných pojmov a vysvetliť ju. Vie porovnať príbuzné pojmy. • Vie určiť žáner neznámeho diela a uviesť charakteristické žánrové znaky tohto diela. • Dokáže vytvoriť klasifikáciu krátkych epických prozaických útvarov. Dokáže odlíšiť pásmo rozprávača a pásmo postáv. Chápe funkciu rozprávača, dokáže určiť typ rozprávača. Vie vysvetliť podstatu vnútorného monológu. Dokáže odlíšiť dejový a významový plán diela, objaviť pointu diela. • Vie odlíšiť hlavné myšlienky od vedľajších, podstatné informácie od nepodstatných. • Žiak vie vlastnými slovami vyjadriť pocity, problémy mladej generácie v diele, porovnať s dnešnou generáciou. • Vie analyzovať text, utvoriť osnovu. • Žiak vie vysvetliť vzťahy medzi pojmami v komunikačnom reťazci, chápe funkciu literárneho diela. • Vie reprodukovať definíciu štandardizovaných pojmov a vysvetliť ju. • Vie porovnať príbuzné štandardizované pojmy • Vie v známom aj neznámom epickom diel určiť kompozičný postup. • Dokáže rozlíšiť pásmo rozprávača a pásmo postáv i obe formy priamej reči, vie ich obsahovo, formálne i pravopisne vymedziť, pozná pojem vševediaci a priamy rozprávač a dokáže ich identifikovať v texte. • Chápe funkciu rozprávača. dokáže určiť typ postavy v epickom a dramatickom diele. • Žiak vie pomenovať hlavnú tému: správanie človeka v hraničnej situácii. • Žiak interpretuje morálne a etické otázky diela. • Žiak vie vysvetliť funkciu konfliktu, napätia • Žiak vie formulovať vlastný hodnotiaci úsudok o morálnych dilemách postáv.

Požiadavky kurzu

Na štandardnej úrovni (SL) sa musí preštudovať aspoň 9 diel v troch oblastiach skúmania, zatiaľ čo na vyššej úrovni (HL) sa musí preštudovať aspoň 13 diel.

IB vytvoril rozsiahly zoznam predpísanej literatúry autorov v širokej škále jazykov (PRL), ktorý dopĺňa štúdium v jazykových a literárnych kurzoch. Tento vyhľadateľný online zoznam poskytuje učiteľom zdroj, z ktorého si budú môcť vybrať skupinu autorov, ktorá zaručuje rozmanitosť a súlad s požiadavkami kurzu. Ako východiskový bod pri skúmaní literatúry

každého jazyka bolo navrhnutých šesť autorov. Učitelia sa môžu rozhodnúť, či sa týmto odporúčaním budú riadiť alebo nie.

Pri výbere diel by sa učitelia mali snažiť dosiahnuť rovnováhu medzi literárnou formou, obdobím a miestom a snažiť sa zahrnúť rôzne formy, ktoré môže mať ľudská a umelecká skúsenosť.

Študenti SL musia preštudovať aspoň deväť diel, z ktorých:

- minimálne štyri musia byť pôvodne napísané v študovanom jazyku autormi na predpísanom

zozname literatúry

- minimálne tri musia byť diela, ktoré boli preložené do jazyka kurzu (tieto

musia byť napísané autormi na predpísanom zozname literatúry v inom jazyku, ako je

študovaný)

- dve si môžu byť voľne vybrané – zo zoznamu literatúry alebo z iného miesta – a môžu byť v preklade.

Pre každú oblasť skúmania musia byť preštudované minimálne dve diela. Diela musia byť vybrané tak, aby pokrývali tri literárne formy, tri obdobia a tri krajiny alebo regióny (ako sú definované v zozname literatúry) na aspoň dvoch kontinentoch.

Študenti HL musia preštudovať aspoň 13 diel, z ktorých:

- minimálne päť musí byť pôvodne napísaných v študovanom jazyku autormi z predpísaného zoznamu literatúry
- minimálne štyri musia byť diela, ktoré boli preložené do jazyka kurzu (tieto

musia byť napísané autormi z predpísaného zoznamu literatúry v inom jazyku, ako je jazyk, v ktorom predmet študujú, čiže slovenský)

- štyri si môžu vybrať voľne – z predpísaného zoznamu literatúry alebo z iného miesta – a môžu byť v preklade

Poznámka:

HODNOTENIE V PREDMETE SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA (SL)

Externé hodnotenie

1. časť: Riadená literárna analýza 35 %

2. časť Porovnávacia esej 35 %

Interné hodnotenie

Individuálna ústna odpoveď 30 %

HODNOTENIE V PREDMETE SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA (HL)

Externé hodnotenie

1. časť: Riadená literárna analýza 35 %

2. časť Porovnávacia esej 25 %

Esej vyššej úrovne (HL) 20 %

Interné hodnotenie

Individuálna ústna odpoveď 20 %

Vypracovala: Mgr. Oľga Danielová